

TOOGDAG
VOOR DE
WADDEN

MAANDAG
15 JUNI
2026

THEATER
DE KAMPANJE
DEN HELDER

Toogdag voor de Wadden 2026

Het Wad van 2100 maken we vandaag

Hoe ziet het Waddengebied eruit in 2100? En welke keuzes moeten we vandaag maken om die toekomst mogelijk te maken?

Met die vragen kwamen op maandag 15 juni bijna 300 inwoners, ondernemers, bestuurders, onderzoekers, maatschappelijke organisaties en jongeren samen in Theater De Kampanje in Den Helder tijdens de Toogdag voor de Wadden.

Een dag vol kennis, gesprekken, ontmoetingen en soms ook ongemakkelijke vragen. Want één ding werd gedurende de dag steeds duidelijker: de toekomst van het Waddengebied ligt niet vast. De keuzes die we vandaag maken, bepalen hoe het gebied zich de komende decennia ontwikkelt.

OMGEVINGSBERAAD
Waddengebied

 waddenfonds

TOOGDAG
VOOR DE
WADDEN

MAANDAG
15 JUNI
2026

THEATER
DE KAMPANJE
DEN HELDER

Een indrukwekkende opening

De Toogdag begon met een indringende openingsfilm van de Coalitie Wadden Natuurlijk die bezoekers meenam in de schoonheid, kwetsbaarheid en betekenis van het Waddengebied. De film vormde het vertrekpunt voor een dag waarin niet werd gezocht naar eenvoudige antwoorden, maar naar begrip van de opgaven die voor ons liggen.

Na de film opende gedeputeerde Matthijs de Vries, voorzitter van het Waddenfonds, de dag. Hij benadrukte dat natuur, economie en leefbaarheid in het Waddengebied onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en dat de toekomst van het gebied alleen samen vorm kan krijgen.

Ook burgemeester Jan de Boer van Den Helder heette de bezoekers welkom in de maritieme stad die voor één dag het decor vormde van het gesprek over de toekomst van het Wad.

OMGEVINGSBERAAD
Waddengebied

 waddenfonds

TOOGDAG
VOOR DE
WADDEN

MAANDAG
15 JUNI
2026

THEATER
DE KAMPANJE
DEN HELDER

Betrokkenheid die zichtbaar werd

Nog voordat het programma begon, werd zichtbaar hoe sterk het Waddengebied leeft bij de mensen die er wonen en werken. Buiten het theater vroegen actievoerders aandacht voor hun zorgen over de toekomst van het gebied. Ook in de media werd daar aandacht aan besteed. De protesten vormden een tastbare herinnering aan het feit dat de gesprekken van deze dag niet alleen gaan over beleid en scenario's, maar ook over de leefwereld van mensen die zich verbonden voelen met het Wad.

Toekomstbeelden voor het Waddengebied

In de ochtend verdiepten deelnemers zich in verschillende toekomstscenario's voor Nederland en het Waddengebied. Tijdens kennissessies werd gesproken over klimaatverandering, zeespiegelstijging, waterveiligheid, natuurherstel en de vraag hoe het landschap zich kan aanpassen aan de veranderingen die op ons afkomen.

Niet vanuit één vast toekomstbeeld, maar juist vanuit verschillende perspectieven en denkrichtingen. Wat betekenen deze ontwikkelingen voor het unieke ecosysteem van de Waddenzee? En welke keuzes vragen ze van ons vandaag?

TOOGDAG
VOOR DE
WADDEN

MAANDAG
15 JUNI
2026

THEATER
DE KAMPANJE
DEN HELDER

Overleg Omgevingsberaad en Bestuurlijk overleg Wadden

Op de Toogdag vond ook het jaarlijkse gesprek tussen de leden van het Omgevingsberaad en de bestuurders van het Bestuurlijk Overleg Wadden plaats. Dit jaar is de 7e editie waarin de vertegenwoordigers van vissers, landbouw, waddenzeehavens, recreatie en toerisme, natuur- en milieuorganisaties en de wetenschap in gesprek zijn gegaan over de toekomst van het Waddengebied met de nieuwe bewindspersoon, ministers Karremans (IenW).

Jaarlijks vindt ook het Bestuurlijk Overleg Waddengebied (BOW) plaats tijdens de Toogdag. In dit overleg hebben bestuurders van Rijk en regio gesproken over belangrijke ontwikkelingen en opgaven in het Waddengebied.

Twintig jaar Waddenfonds

De Toogdag stond ook in het teken van een bijzonder jubileum. Het Waddenfonds bestaat twintig jaar.

In de jubileumtunnel en op de projectenmarkt kregen bezoekers een inblik in de organisatie en in de honderden projecten die de afgelopen twee decennia mede mogelijk zijn gemaakt. Projecten op het gebied van natuur, innovatie, cultuur, leefbaarheid en

OMGEVINGSBERAAD
Waddengebied

 waddenfonds

TOOGDAG
VOOR DE
WADDEN

MAANDAG
15 JUNI
2026

THEATER
DE KAMPANJE
DEN HELDER

duurzame economie lieten zien hoeveel mensen zich dagelijks inzetten voor het Waddengebied. Tijdens het plenaire deel ging Geert Boesjes, directeur van het Waddenfonds, hier verder op in. In een video was te zien hoe Geert hierover in gesprek ging met Loek Hermans, vanaf 2006 tot en met 2011 voorzitter van de adviescommissie Waddenfonds.

De wetenschap kijkt vooruit

In de middag opende minister Vincent Karremans het plenaire programma.

Vervolgens nam prof. dr. ir. Katja Philippart bezoekers mee in de mogelijke gevolgen van klimaatverandering voor het Waddengebied. Op toegankelijke wijze bracht zij wetenschappelijke kennis samen over natuur, veiligheid, voedselvoorziening, zoetwater en leefbaarheid.

Haar boodschap was helder: klimaatverandering is geen vraagstuk van later. De veranderingen zijn al zichtbaar en zullen het Waddengebied

OMGEVINGSBERAAD
Waddengebied

 waddenfonds

TOOGDAG
VOOR DE
WADDEN

MAANDAG
15 JUNI
2026

THEATER
DE KAMPANJE
DEN HELDER

de komende decennia ingrijpend beïnvloeden. De vraag is niet óf het gebied verandert, maar hoe we daarmee omgaan.

Katja schetste verschillende mogelijke toekomstbeelden voor het Waddengebied. Wat gebeurt er als de zeespiegel sneller stijgt? Welke gevolgen heeft verdere opwarming van water en lucht? Wat betekent dat voor wadplaten, kwelders, natuur, zoetwater, voedselvoorziening en veiligheid?

Daarbij gaf zij geen pasklare antwoorden, maar stelde zij de vragen die we vandaag al onder ogen moeten zien. Willen we vooral verdedigen tegen de veranderingen of juist meebewegen? Welke natuurwaarden willen we behouden? En welke keuzes moeten we nú maken om ook in 2100 een sterk, veilig en leefbaar Waddengebied te hebben?

De rode draad van haar verhaal was dat klimaatadaptatie geen keuze meer is, maar een randvoorwaarde voor het behoud en de verdere ontwikkeling van het unieke ecosysteem van de Wadden.

De stem van toekomstige generaties

Een belangrijke rol was weggelegd voor het Jongerenberaad Waddengebied. Zij brachten gedurende de dag steeds opnieuw het perspectief van toekomstige generaties in.

Hun bijdrage vormde een spiegel voor bestuurders en organisaties: welke keuzes maken we vandaag en wat betekent dat voor de mensen die in 2100 in het Waddengebied leven, wonen en werken? #Wadgeefjijmee?

TOOGDAG
VOOR DE
WADDEN

MAANDAG
15 JUNI
2026

THEATER
DE KAMPANJE
DEN HELDER

Het Wad van 2100 begint vandaag

In zijn slotwoord bracht voorzitter van het Omgevingsberaad Waddengebied Arno Brok de belangrijkste inzichten van de dag samen. Hij verwees daarbij naar de grote opgaven waar het Waddengebied voor staat en de verantwoordelijkheid die we hebben voor toekomstige generaties.

Brok trok een vergelijking met de Watersnoodramp van 1953. De keuzes die toen zijn gemaakt, beschermen Nederland nog altijd. Zijn oproep was om ook nu verder te kijken dan de korte termijn. Welke besluiten moeten wij vandaag nemen zodat mensen in 2100 kunnen zeggen: zij hadden de moed en het lef om vooruit te kijken?

gevolgen van klimaatverandering voor het Waddengebied schetste. Volgens Brok laten de wetenschappelijke inzichten zien dat de tijd van afwachten voorbij is. De vraag is niet óf het Waddengebied verandert, maar hoe we die veranderingen begeleiden en welke keuzes we daarin maken.

Hij sprak daarbij zijn waardering uit voor het Jongerenberaad Waddengebied, dat bestuurders steeds opnieuw wijst op hun verantwoordelijkheid richting toekomstige generaties. Juist die blik vooruit is volgens hem essentieel voor de keuzes die de komende jaren gemaakt moeten worden.

Brok noemde de gedachte van een mogelijk 'Deltaplan Wadden': een gezamenlijke langetermijnstrategie voor een sterk, veilig en robuust Waddengebied. Daarbij keek hij nadrukkelijk verder dan Nederland alleen. Het Waddengebied is immers één internationaal getijdengebied dat Nederland, Duitsland en Denemarken verbindt. De uitdagingen van klimaatverandering vragen daarom ook om een ambitieuze trilaterale samenwerking.

TOOGDAG
VOOR DE
WADDEN

MAANDAG
15 JUNI
2026

THEATER
DE KAMPANJE
DEN HELDER

Tegelijkertijd stond hij stil bij de betrokkenheid die overal op deze dag zichtbaar was. Zowel in de zaal als daarbuiten werd duidelijk hoe belangrijk het Waddengebied voor veel mensen is. Verschillende belangen en perspectieven horen daarbij. De kunst is volgens Brok om die stemmen met elkaar te blijven verbinden en samen te werken aan een toekomstbestendig Waddengebied.

Met die oproep sloot hij de Toogdag af: het Waddengebied van 2100 maken we vandaag.

Dank

De Toogdag voor de Wadden bracht opnieuw honderden mensen samen rondom één gedeelde vraag: hoe houden we het Waddengebied sterk, leefbaar en veerkrachtig voor de generaties na ons?

Dank aan alle bezoekers, sprekers, vrijwilligers, partners en organisaties die hebben bijgedragen aan deze editie.

Het Waddengebied van 2100 maken we vandaag.

Fotoalbum:

Een selectie van de foto's vind u terug op de website [Toogdagwadden.nl](https://www.toogdagwadden.nl)

Voor alle foto's kunt u op Flickr kijken :

<https://www.flickr.com/gp/192004736@N05/2661H94Sq9>

